

DOI 10.36074/logos-13.03.2026.034

ПОЕТИЧНА ЗБІРКА ЛЮБОВІ ЯКИМЕНКО «АБРИКОСИ ДОНБАСУ» ЯК ПОМИНАЛЬНИЙ РЕЄСТР

Старостенко Тетяна Миколаївна¹

---

1. кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри англійської філології, докторантка кафедри української літератури та
журналістики імені професора Леоніда Ушкалова
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, УКРАЇНА
ORCID ID: 0000-0003-2343-105X

У середньовічній християнській традиції *Liber Vitae* або «Книга життя» була особливим рукописом, що зберігав імена живих і померлих задля їхнього поминання під час богослужінь [3]. Варіанти таких реєстрів представлені *Durham Liber Vitae*, створеною у IX столітті в Північній Англії на Ліндісфарні і поповнюваній до пізнього Середньовіччя [2]. Книга фіксує імена ченців, благодійників та інших людей, пов'язаних із церквою. Уінчестерський текст *New Minster Liber Vitae* (1031) ілюстрований зображеннями короля Кнута та королеви Емми. Подібні книги існували і в монастирях Thorney та Corvey і сьогодні є важливим джерелом для вивчення соціальної, релігійної та мовної історії раннього Середньовіччя [4].

Давня практика іменування як форми увічнення та захисту від забуття виявляється продуктивною аналітичною призмою для прочитання поетичної збірки Любові Якименко «Абрикоси Донбасу». Збірка функціонує як сучасний сакральний поминальний реєстр, фіксуючи імена, долі, образи людей і місць, яким загрожує зникнення внаслідок перетворення мирної реальності на мілітарну локацію.

Метою дослідження є виявлення механізмів реалізації моделі поминального реєстру в поетичній збірці Любові Якименко «Абрикоси Донбасу», зокрема, аналіз образної системи, нарративних стратегій і формальних прийомів, за допомогою яких авторка трансформує особистий і колективний досвід Донбасу в текст-свідчення та текст-поминання.

Поетична збірка Любові Якименко працює як багат шаровий реєстр, у якому відтворюються не лише імена та долі конкретних людей, а й цілі пласти буденного існування, приреченого на знищення або забуття. Подібно до середньовічних *Liber Vitae*, де переписувач ретельно вносив кожне ім'я до рукопису, Якименко вписує людські образи, топоніми, жести та речі в поетичний текст, надаючи їм статусу захищених від анігіляції. Аналіз конкретних поетичних текстів дозволяє виділити кілька механізмів реалізації цієї моделі. Так, ключовою стратегією поминального реєстру є практика реєстрації того, що є під загрозою. У вірші «Він каже, що все буде добре» [1, с. 83] ця стратегія реалізується через перелік серії речей і місць, що становлять матеріальну пам'ять про дім і мирне існування: *«залиште хату, погріб з абрикосовим варенням // та рожеві хризантеми, що стоять на веранді // собак пристрельте, щоби не мучилися // кидайте цю землю, кидайте»* [1, с. 83]. Абрикосове варення, хризантеми, собаки, усе це набуває статусу реєстрового запису. Питання *«що сталося з моїм фото, що висіло на дошці пошани? // що сталося з моєю вчителькою, яка сиділа в класі?»* [1, с. 83] функціонують як риторичні некрологи, коли у формі запиту закріплюється факт втрати, і сам цей запит є формою поминання.

Вірш «Брови» [1, с. 87] реалізує поминальну стратегію через образ тіла. Ліричне «я» відмовляється від традиційного трауру у символіці чорного одягу та хустки на користь особистого ритуалу відтворення: *«ні-ні, не одягну чорної сукні // чорних тфель і чорної хустки // прийду до тебе в білому – // якщо доведеться прийти»* [1, с. 87]. Центральний ритуал вірша – це намалювати брови покійного поверх власних, що є глибоко символічним актом вписування чужих рис у власне тіло: *«і намалюю собі чорні брови // поверх моїх чорних // і буде в мене дві пари брів // мої і твої над ними»* [1, с. 87].

Середньовічні поминальні книги цінні не лише іменами, а й соціальним контекстом, що оточував кожен запис. Якименко застосовує подібну стратегію контекстуалізації, коли деталі побуту документуються з точністю хроніста, перетворюючи приватне на бюрократичне. У вірші «Починається війна» [1, с. 41] відкриття мілітарної епохи показано через образ дитини, що грається: *«не через погану політику чи неподілені землі і нафту – // Ням сидить і перемикає кнопки пульта від телевізора // читає словник нецензурної лексики // дає речам імена зі словника // ламає лялькам руки-ноги // кидає солдатиків до комина // і вони горять синім полум'ям* [1, с. 41]. Ритуал, схожий на той, що проводиться із лялькою Вуду. Реєстровий характер тексту проявляється у переліковій структурі, представленій дієсловами *«читає – дає – ламає – кидає»*, слова нанизуються, як записи в книзі. Гра дитини з солдатиками та лялькам, чії кінцівки ламають, є одночасно й невинною дитячою грою, і макабричним

섹션 20.

PHILOLOGY AND JOURNALISM

пророцтвом реальної війни. Фінальне звертання *«нестерпний Ням! // зашторте вікна, вимкніть світло, залізьте під ковдру – // починається війна»* [1, с. 41] перетворює дитячу гру на документальне свідчення про момент, коли мир закінчується і починається нова реальність. Ням – наскрізний персонаж збірки, що функціонує як конкретизований поминальний запис, не абстрактна «дитина», а хтось із власним характером, власними рухами та реакціями. Вірш *«Як народився Ням»* [1, с. 49] є, по суті, записом короткого життійного тексту: *«Ням пам'ятає, як він народився: // п'ятдесятого жовтня // коли солов'ї відлітають у вирій // і випадає перший сніг* [1, с. 49]. Дата «п'ятдесятого жовтня» є неіснуючою, казковою, чим одразу вказується на статус Няма як персонажа, що перебуває між реальністю та вигадкою, між живою людиною та архетипом. Такий прийом є характерним для поминальних текстів, що часто набувають рис *hagiography*, тобто житія, де конкретна людина поступово перетворюється на символ. Фізичні деталі народження, такі як *«був весь у горошок риб'ячої луски // товстенький травмований оселедець // з червоними від недосипання очима»* [1, с. 49] фіксуються з точністю медичного запису, але зі зворушливою архетипічною ніжністю.

Вірш *«Тверда любов»* [1, с. 108] пропонує комп'ютерну метафору електронного запису, що символізує характер епохи: *«а наша любов нікуди-нікуди не зникає // тепер вона не всередині нас, а зовні // як твердий диск зовні від комп'ютера* [1, с. 108]. Подібно до того, як зовнішній диск зберігає інформацію поза межами машини, що може зламатися чи згоріти, поетична збірка зберігає пам'ять поза межами людей, які можуть загинути чи забути. Тверда любов – це любов, що пережила розлучення, однак вона є безплідною, як і саме розлучення: *«нашому розлученню минуло дев'ять місяців // і ніхто не народився»* [с. 108]. Двоїста структура реєстрації, закладена у вірші *«де стратив ти? // повикидав валізи // щоб не могла переїхати»*, і відповідна реакція *«де стратила я? // повикидала слова // щоб не міг запитати»* [1, с. 108] відповідає двоколонній структурі деяких середньовічних *Liber Vitae*, де окремо фіксувалися «живі» та «померлі». У вірші ми маємо окремо зафіксовані дії двох людей, що разом складають реєстр того, що було між ними і що залишилося назовні, збереженим у слові.

Тож поетична збірка Любові Якименко *«Абрикоси Донбасу»* реалізує модель поминального реєстру через кілька взаємопов'язаних механізмів: практику перелічення конкретних предметів, місць і людей як акт їхньої актуалізації; використання тіла як живого носія пам'яті; фіксацію побутових деталей з точністю хроніста; реєстрацію відсутності через негативні структури переліку; та створення наскрізного персонажа (Няма) як індивідуалізованого поминального запису. Фінальна метафора «твердого диска» кристалізує

авторську позицію, коли поетичний текст є зовнішнім накопичувачем дорогого минулого, що вислизає, перетворюється на низку індивідуалізованих символів, закріплених у пам'яті.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

- [1] Якимчук, Л. (2024). *Абрикоси Донбасу*. Видавництво Старого Лева. 135 с.
- [2] Bevan, R. (2005). The Durham Liber Vitae: Some reflections on its significance as a genealogical resource. *Foundations*, 7(6), 414–424. <https://fmg.ac/phocadownload/userupload/foundations1/issue6/414DurhamLV.pdf>
- [3] Crystal, D. (1997). *The Cambridge Encyclopedia of the English Language*. Oxford University Press.
- [4] Rollason, L. (Ed.). (n.d.). *The Thorney Liber Vitae (London, British Library, Additional MS 40,000, fols 1–12r): Edition, facsimile and study*. <https://www.jstor.org/stable/10.7722/j.ctt9qdmpp>

